

«El model lingüístic ha d'estar centrat en les persones»

El 19 de maig de 2017 tingué lloc en la Facultat de Filologia de la Universitat de València la Jornada “El valencià de la futura RTVV”. El company de Taula de Filologia Valenciana Germà Llorca participà en la taula redona “L'assessorament lingüístic en els espais de televisió i ràdio” juntament amb Oriol Camps (IEC), Carla González (UAB) i Juli Esteve (Infotelevisió). Oferim tot seguit la transcripció de la intervenció de Llorca.

Presentació a càrrec de Lluís Polanco.

«Donarem ara la paraula a Germà Llorca Abad, que és doctor en Comunicació Audiovisual per la Universitat de València i màster en Gestió de la producció audiovisual; és professor de l'àrea de Comunicació Audiovisual del departament de Teoria dels llenguatges i ciències de la comunicació de la UV, i ha centrat les seues investigacions en l'impacte que tenen les tecnologies digitals de la comunicació i els fluxos comunicatius actuals, interpersonals, mediàtics, informatius, etc. És membre de diversos grups d'investigació en mitjans de comunicació: cibermitjans valencians a la universitat valenciana i el col·lectiu Mediaflows. Ha escrit dos llibres d'assaig, *Dictaduras de velocidad* i *Lucidez: una modernidad sin excesos*, publicat per la Universitat Oberta de Catalunya.

Llorca durant la seua intervenció

Ha treballat i té una experiència àmplia en mitjans de comunicació escrits i audiovisuals, a televisions del País Valencià com la televisió d'Ontinyent, i a diversos periòdics com Periòdic d'Ontinyent, Ciudad de Alcoy; i va ser periodista de Canal 9 durant dos anys i mig. A banda, ha coordinat alguns portals digitals en valencià. En primer lloc, a partir d'aquesta experiència en mitjans alhora digitals audiovisuals i escrits, la pregunta que li volíem formular és la següent: ¿quina lliçó creu que haurien de traure els mitjans

d'àmbit general al País Valencià –o en el conjunt del domini lingüístic– de les televisions, ràdios i mitjans locals? En segon lloc, tenint en compte la recerca que ha portat a terme noves tecnologies, en l'àmbit digital, ¿què creu que faltaria, quins àmbits caldria cobrir des del punt de vista de la comunicació digital en relació amb la radiotelevisió valenciana, sabent que ara una part important de les emissions, per exemple, de la televisió de Catalunya, arriben al País Valencià de forma bastant efectiva a través d'internet? ¿Quin paper haurien de jugar aquestes noves tecnologies al País Valencià en relació amb la ràdio i televisió valencianes? I per últim, a partir de l'experiència com a docent a la UV, ¿quines mancances, si és que n'hi ha, creu que es donen en els futurs professionals, és a dir, en els actuals estudiants, i que caldria fer per superar-les?».

Intervenció de Germà Llorca.

«Gràcies, Lluís, per la teua presentació, i gràcies als organitzadors de la jornada per donar-me esta oportunitat i pensar que podria aportar alguna cosa en esta taula. Ens hem quedat sense temps i açò és un tòpic, el fet de parlar l'últim avança totes les coses que un anava a dir.

«Hi ha una tensió entre els nivells formals i els menys formals de la llengua»

»Pense que una de les idees més clares des de diferents punts de vista de vista i sensibilitats, sobretot des del que és ser expert en llengua, és que hi ha una tensió entre aquells nivells de la llengua més formals i uns nivells de llengua que no són tan formals. La televisió s'adreça a persones de tota classe, no només a persones que tenen un nivell cultural o formatiu alt, també en qüestions de llengua. I pense que això és una cosa que no hem de perdre de vista: eixe equilibri entre acostar la llengua dels mitjans a la gent però al ma-

teix temps sense que perda la formalitat. Jo no em pararé en qüestions de les quals ja s'ha parlat; pense que eixa és una idea central. Sí que m'agradaria anar un poc a la qüestió de què significa això d'assessorar en mitjans de comunicació: ¿és corregir?, ¿és revisar?, ¿és supervisar? ¿implica prohibir? ¿implica suggerir formes alternatives o implica reforçar aquelles pràctiques que són més correctes o que entenem que són més correctes? Dit això, evidentment jo no tinc una contestació definida per a eixes preguntes. Tinc una opinió.

«L'assessorament lingüístic s'ha instrumentalitzat o bé, senzillament, no existix».

»El que està clar és que, almenys ací al País Valencià, això d'assessorament lingüístic en qüestions de producció audiovisual, televisiva, radiofònica, o bé s'ha instrumentalitzat (com hem vist quan parlava Juli Esteve) en aquells mitjans que teòricament disposaven de personal i recursos per a poder-ho fer, o bé senzillament no existix. És cert que el tancament de RTVV suposa un colp duríssim per a la indústria audiovisual, i una de les primeres coses que se sacrifica és justament eixe assessorament en la qualitat del que puga ser un text, tant si és una entradeta d'un informatiu en una televisió local com si és un documental o una pel·lícula. És com si eixa inèrcia generacional, que hi ha entre molta gent jove, que això d'escriure i expressar-se correctament ha deixat de tindre importància. A la pregunta concreta de "què faria jo" amb els estudiants de Comunicació Audiovisual i periodisme, la resposta és molt fàcil: suspendre'ls. Pot semblar ridícul però és això: suspendre'ls. De fet, jo m'he guanyat una certa fama entre els estudiants de Comunicació Audiovisual perquè, tant en valencià com en castellà, amb més de cinc accents [absents o erronis] jo considere que una persona no pot tindre una carrera universitària, amb independència que siga en Comunicació com en qualsevol altra disciplina. Igualment, si fan dos o tres faltes d'ortografia, també, i no sabeu la quantitat de casos en què les persones que seran les que estaran en els mitjans de comunicació tenen un domini pobríssim tant del castellà com el valencià.

»Sense entrar en més qüestions en eixe sentit (què entenc per un error, què és la correcció gramatical, o si s'ha propiciat un model [de llengua] més uniformador), hem d'intentar que a través de serveis d'assessorament lingüístic hi haja una voluntat per integrar més sensibilitats en esta idea de mantindre una tensió entre el que és útil de cara a l'audiència.

«La televisió i la ràdio tenen el poder normalitzador i naturalitzador de determinades solucions»

Cartell de la Jornada

»Trobe que adés, en la seua intervenció, Josep Maria Puyal deia que l'audiència no és una finalitat, és una condició. És eixa idea d'intentar trobar un equilibri entre un model lingüístic que ha de ser correcte però que al mateix temps ha d'intentar aproximar-se a qui són, potencialment i majoritàriament, persones que no necessàriament tenen una formació específica. Això no significa ni vulgaritzar la llengua, ni col·loquialitzar-la, ni renunciar a un paper que també tenen els mitjans de comunicació, que és normalitzar una llengua com és la nostra.

»No sé si recordeu la introducció de les televisions privades, en l'estat espanyol, a finals dels huitanta i principis dels noranta. ¿Sabeu quina paraula es va posar de moda en aquella època? *Chévere*. Perquè ens van inundar amb ficcions veneçolanes on els protagonistes d'aquelles sèries de televisió utilitzaven a tota hora *chévere*. És a dir, la televisió i la ràdio tenen eixe poder normalitzador i al mateix temps naturalitzador de determinades solucions. Això implica que no hem de vulgaritzar ni col·loquialitzar en excés la llengua, sinó intentar integrar un cert concepte de pluralitat i diversitat que represente les sensibilitats que hi ha entre les comunitats de parlants.

«Les xarxes socials ens mostren que la llengua està molt viva»

»El senyor Oriol Camps deia en la seua intervenció una idea que ha estat molt repetida, almenys, en la part de la jornada que jo he tingut l'ocasió de vore: m'ha semblat entendre que deia que el model havia d'estar centrat en les persones, en esta idea d'acostar el model de la llengua a unes comunitats de parlants. I amb això conteste a la segona pregunta: el que ens deixen vore les xarxes socials, el que ens deixa vore la vida que hi ha en entorns de comunicació digital és que la llengua està molt viva.

»Històricament, i sobretot al País Valencià, els mitjans de comunicació de masses no han reflectit la realitat del carrer en el sentit que, quan una persona ha tingut l'ocasió d'expressar-se en un entorn en què no ha estat coartada o ha tingut llibertat per a, per exemple, posar en marxa un projecte de comunicació digital,

ho ha fet en la llengua en la qual parla. En eixe sentit, és un termòmetre molt interessant de cara a no ser tan pessimistes en esta idea que cada vegada parlem pitjor, que cada vegada hi ha menys parlants, que el món s'acaba, que Trump apretarà un dia el botó roig i ens aniquilarà a tots.

»Per a acabar, pense que de cara a una nova televisió valenciana s'hauria d'intentar trobar un model que intentara harmonitzar eixa tensió que hi ha entre una formalitat (que han de tindre els mitjans de comunicació, expressada a través del seu model lingüístic) amb la voluntat d'acos-

tar el model als ciutadans, a les persones. Que estiga centrat en les persones i no en el text, que aposte per la qualitat dels continguts. Recorde l'exemple que posava Juli Esteve sobre Albacete, on se sintonitzaven determinats programes en valencià per la seua qualitat. És una idea que reforça al mateix temps el que deia Carla González: resulta que quan no pensem la llengua amb prejudicis, quan pensem que és una llengua a través de la qual es pot vehiculitzar qualsevol classe de contingut de qualitat, és quan no tindrem problemes. Moltíssimes gràcies».
